

Introitus:

Prokazuj svému otroku dobro — budu žít a zachovávat tvé slovo. Otevři mi oči, abych viděl divy tvého zákona. Jsem na zemi *jen* cizincem, neskrývej přede mnou své příkazy.
Žalm 119:17-19

Čtení ze Staré smlouvy:

⁷ Dvoji od tebe žádám; neodpírej mi *to*, dříve nežli zemřu: ⁸ vzdal ode mě klam a lživé slovo, nedávej mi chudobu ani bohatství, zaopatřuj mě pokrmem určeným *pro* mě. ⁹ Jinak bych se *mohl* přesytit, zapřít *tě* a říct: Kdo *je* Hospodin? Anebo bych *mohl* zchudnout, krást a zneuctít jméno svého Boha.
kniha Přísloví 30:7-9

Čtení z epištol:

⁶ Prikazujeme vám, bratři, ve jménu našeho Pána Ježíše Krista, abyste se stranili každého bratra, který žije neukázněně, a ne podle toho, co *jste* od nás převzali. ⁷ Vždyť sami víte, jak nás máte napodobovat, protože jsme mezi vámi nebyli neukáznění. ⁸ Ani jsme u nikoho nejedli zadarmo chléb, ale dnem i nocí jsme s námahou a úsilím pracovali, abychom nikomu z vás nebyli na obtíž. ⁹ Ne že bychom *k tomu* neměli právo, ale takto jsme vám dali sami sebe za vzor, abyste nás napodobovali. ¹⁰ Neboť když jsme u vás byli, prikazovali jsme vám toto: Jestliže někdo nechce pracovat, ať také nejí. ¹¹ Slyšíme totiž, že někteří mezi vámi žijí neukázněně, vůbec nepracují, ale zabývají se tím, do čeho jim nic není. ¹² Takovým prikazujeme a vyzýváme je v Pánu Ježíši Kristu, aby s tichostí pracovali a jedli vlastní chléb. ¹³ Vy však, bratři, neochabněte v konání toho, co je správné.
2. dopis do Tesaloniky 3:6-13

Čtení z evangelia:

Učedníkům také říkal: „Byl jeden bohatý člověk, který měl správce, a ten byl u něho obviněn, že rozhazuje jeho majetek. ² Zavolal ho a řekl mu: ‚Co to o tobě slyším? Vydej počet ze svého správcovství, neboť dále nemůžeš být správcem.‘ ³ Správce si řekl: ‚Co budu dělat, když mi můj pán odnímá správcovství? Kopat nemohu, žebrat se stydím. ⁴ Vím, co udělám, aby mne přijali do svých domů, až budu zbaven správcovství.‘ ⁵ A zavolal si dlužníky svého pána jednoho po druhém a řekl prvnímu: ‚Kolik dlužíš mému pánovi?‘ ⁶ On řekl: ‚Sto věder oleje.‘ Řekl mu: ‚Vezmi svůj úpis, rychle sedni a napiš padesát.‘ ⁷ Pak řekl druhému: ‚Ty dlužíš kolik?‘ On řekl: ‚Sto měr pšenice.‘ Říká mu: ‚Vezmi svůj úpis a napiš osmdesát.‘ ⁸ A pán pochválil nepoctivého správce, že jednal rozumně. Neboť synové tohoto věku jsou vůči svému pokolení rozumnější než synové světla. ⁹ A já vám pravím: Učiňte si přátele z mamonu nepravosti, aby vás, až pomine, přijali do věčných stanů. ¹⁰ Věrný v nejmenším je věrný i ve velkém; nepoctivý v nejmenším je nepoctivý i ve velkém. ¹¹ Jestliže jste tedy nebyli věrní v nepoctivém mamonu, kdo vám svěří to pravé *bohatství*? ¹² A jestliže jste nebyli věrní v cizím, kdo vám dá, co je vaše? ¹³ Žádný sluha nemůže sloužit dvěma pánům. Neboť jednoho bude nenávidět, a druhého milovat, jednoho se bude držet, a druhým bude pohrdat. Nemůžete sloužit Bohu i mamonu.“
Lukášovo evangelium 16:1-13

Ježíšova prozíravost

Přečtete-li si dnešní noviny, najdete zaručeně nějakou zprávu o zpronevěře. Ať domnělé či skutečně prokázané zpronevěře majetku a peněz. Peníze a majetek, budme bez iluzí, si o

to říkají. Ježíšovo trojí hodnocení (16:9, 11 a 13) “mamon nepravosti”¹ je dostatečně ostré. Pokud s penězi člověk žije, majetek jej dělá zanedlouho závislým.

Ježíš asi taky četl pravidelně nějaký Jerusalem Post a v něm soudničku o muži, který nakradl co mohl. Jenže on četl a poslouchal jinak. Hned mu u toho naskakovaly dovětky. Tak převyprávěl příběh, který musel psát nějaký redaktor Čapek, protože ten příběh měl docela vtíp. Byl majitel a pak jeho správce. Správce zřejmě kradl. Ve chvíli, kdy začal tušit, že má namále, stačil svému pánu udělat ještě solidní zářez. Odepsal z pohledávek svého pána ve prospěch dodavatelů oleje a obilí slušnou částku. Zfalšoval dlužní úpisy a majetek (na naše peníze v ceně nejméně tři miliónů) zmizel ze světa. Nekradl skutečné peníze, jen zkrátil dluhy. Říká se tomu *odklonil*. Nezačal vybírat pánovy pokladnice, necpal si peníze do slavníků a ve stodole na hambalky, nic z toho. Jen zkrátil dluh, který by po jeho odchodu mohl Pán vymáhat. A hlavně, udělal to ve prospěch lidí, kteří se mu mohli odvděčit, až přijde z vězení.

Dá se tušit, že zloděj byl potrestán, dlužní úpisy zase přepsány na původní hodnoty. A viník šel bruchet. To už ale Pán nevypráví, končí tím, že postižený majitel statku zloděje pochválil za prozíravou mazanost, se kterou se chtěl zabezpečit pro budoucnost. Zbude mu to, čeho se bál a styděl. Bude kopat nebo bude žebrot.

Pán Ježíš končí slovy: “Neboť synové tohoto věku jsou vůči svému pokolení rozumnější (prozíravější) než synové světla.” (16:8) Ocenil mazanost zloděje a dost možná v tuto chvíli ocenil i bohatého majitele, že na celou podivnou transakci přišel. A tato prozíravost mu u synů světla, u těch, kteří jdou za ním a kteří jej poslouchají, chyběla. Pravděpodobně mu chyběla i u tehdejšího Izraele, zvláště u těch zbožných.² Všimněme si, prosím, jaká je souvislost našeho textu: Před ním je příběh marnotratných synů, jeden prožral majetek s děvkami a druhý v úzkostném spoření zhořknul a šklubil i sám na sobě. Ani kůzle a ani telátko si s přáteli nedal, aby se povesečil. Ani jeden neuměl využívat majetek, oba na něm byli závislí a oba dva mamon ničil. (15:11-32)

Po tom našem textu jsou zmíněni farizeové, kteří měli rádi peníze (16:14) a chvíli nato také příběh o Lazarovi a boháčovi. Příběh o slepotě k lidským hodnotám a zaslepenosti majetkem a životní úrovni. (16:19-31)

Nemůžeme si položit otázku, jak jsme na tom?³ Co pro nás představuje majetek? Co s námi dělá nedostatek? A jak se k tomu extra pomíjivému a špinavému světu mamonu stavíme. S rozšířenými očima touhou či s prozíravostí, která zúží zorničky a dobře si spočítá co je za co?! Jak si umíme říci o peněze?! Nežebáme jen? Jak vykazujeme hospodaření, jak si hlídáme smlouvy a jak dovedeme přijímat, platit daně či vyžadovat platby. Čím více o tom budu mluvit, tím dříve budete chtít, abych skončil. Je to únavný a nepříjemný svět, ve kterém je hodně posedlíků halířem, nenávistných lichvářů a

¹ **Mamon**, aramejské slovo (Ježíš jej nechal v lidově srozumitelné verzi, která zůstala až dodnes) a má příbuzenství řecký *adikias*, což známe ze slov adiktologie - nauka o závislostech a místo jejich léčby.

² Synové světla byli esejci, alespoň si tak říkali.

³ Ještě jednou z knihy Přísloví 10:2-5: “Ničemně *získané* poklady neprospějí, ale spravedlnost vysvobodí od smrti. Hospodin nenechá hladovět spravedlivého, ale maří choutky ničemů. Nedbalá ruka způsobuje chudobu, avšak ruka pilných získává bohatství. Rozumný syn v létě sklízí, *ale* syn, který zaspí žeň, jedná hanebně.”

bezstarostných rozhozovačů. Obávám se, že křesťané moc hospodařit s mamonem neumí. A to i v řadách synů světla - křesťanů.⁴

1. Ale já pravím vám...

Ježíš tady nemíní skončit. Jako vždycky těžký svět udělá ještě těžší, prohloubí všechny výzvy, ale dá i sílu je naplnit. Tedy: "Učiňte si přátele z mamonu nepravosti, aby vás, až pomine, přijali do věčných stanů." (16:9) I nespravedlivým mamonem si můžete získat přátele. Můžete investovat do lidí, můžete vložit do jejich životů svůj čas, své obdarování, svoje zkušenosti, rozum. To vše by se jistě dalo využít pro vydělávání peněz pro naše vlastní potřeby. Člověk může dělat od rána do večera a stále má pocit, že by mohl mít ještě víc a víc. Ale Pán nás povzbuzuje, abychom nainvestovali do lidí a ti spasení lidé budou nebem, kde budeme doma teď i na věčnosti. Společenství bratří a sester, to bude místo setkávání, místo společenství s Bohem - *miškán*, jak by řekli Hebrejové stánku Hospodinovu. Žel, že dnešní křesťanstvo raději investuje do kaplí a baráků pro lidi, než do lidí samotných.

2. Ale já pravím vám...

Ježíš ale pokračuje: "Věrný v nejmenším je věrný i ve velkém; nepoctivý v nejmenším je nepoctivý i ve velkém. Jestliže jste tedy nebyli věrní v nepoctivém mamonu, kdo vám svěří to pravé *bohatství*?" (16:9n) Zřejmě ta soudnička nebyla převyprávěna jen pro tu prozíravost, ale také pro zvýraznění věrnosti.⁵ Věrnost v mále je předpokladem věrnosti ve velkém. To málo, je zjevně pozemský mamon. Tím se vyjadřuje Pán Ježíš také o svém vztahu k majetku. Hodnotí jej, počítá s ním, ale nemíní jej uctívat, vyvyšovat. Je pro něj součástí světa, který pomine. Je to právě to *cizí* a nebeské hodnoty jsou ty, které jsou *naše*. Ježíš říká: "A jestliže jste nebyli věrní v cizím, kdo vám dá, co je vaše?" (16:12) Tohle je vyjádření, které cloumá s naší podstatou, je tak odlišné od našeho chápání a od skutečnosti, pro kterou žijeme. To všechno, co máme na kontě, na listu vlastnictví v katastru nemovitostí - to vše není *naše*, je to *cizí*... Ale to, co je skutečně *naše*, co nám patří, to na nás čeká v nebesích, v novém světě, který bude stvořen. A čeká to na nás, a buď nám to bude dáno, svěřeno - nebo se s tím mineme.

3. Ale já pravím vám...

Běžné východisko z toho, abychom nepodlehli nespravedlivému mamonu je - stíhat obojí. Mamon i Pána Boha. "Člověk přece musí nějak žít, ne?!" argumentujeme. Jenže Ježíšova slova ani tady nejsou zlatou střední cestou: "Žádný sluha nemůže sloužit dvěma pánům. Neboť jednoho bude nenávidět, a druhého milovat, jednoho se bude držet, a druhým bude pohrdat. Nemůžete sloužit Bohu i mamonu." (16:13) Plně to souvisí s tím, co říká jinde: "Hleďte však nejprve Boží království a jeho spravedlnost, a to všechno vám bude přidáno." (Matoušovo evangelium 6:33) což neznamená čekat pečené holuby do huby, ale znamená to v naší souvislosti pečlivě hospodařit, ale se vším tím *cizím* majetkem patřit Pánu a hledat jeho království, jeho vládu a jeho cíle. Nemůžeme se zbavit nespravedlivého mamonu, to tady na zemi nejde, ale taky mu nemusíme sloužit. S Jozuou (24:15) vyznáváme:

"Jestliže je však ve vašich očích nežádoucí, abyste sloužili Hospodinu, vyberte si dnes,

⁴ Viz 1. dopis do Tesaloniky 5:5n: "Neboť vy všichni jste **synové světla** a synové dne. Nepatříme noci ani tmě. Proto tedy nespěme jako ti ostatní, nýbrž budme bdělí a střízliví."

⁵ Jinými slovy, správce, co kradl a nebyl věrný v hospodaření, mu nebyl ani na chvíli blízký. Možná by se nám to ale v prvních verších zazdalo. Pokud ano, je to omyl. Ježíš preferuje a chválí věrnost!

komu budete sloužit: Zda bohům, kterým sloužili vaši otcové, když *byli* za řekou, nebo zda bohům Emorejců, když sídlíte v jejich zemi. Já a můj dům budeme sloužit Hospodinu.”

A k tomu nám dopomáhej Bůh!

Slovo na cestu: